

Mattilsynet

Vår ref: ASA 1. juni 2017

Høring- Forslag til ny forskrift om tiltak mot PD Ref. 2017/36734

Tekna er landets største forening for akademikere. Vi har 72 000 medlemmer med høyere grads - og utdanning innen teknisk-naturvitenskapelige fag. Vår høringsuttalelse bygger på innspill fra vår faggruppe Tekna havbruk og fiskehelse.

PD er en sykdom som vi kan klare å bekjempe og begrense og vi bør da gjøre dette, men det er viktig at forskriften utformes slik at man oppnår formålet. Slik forskriften er foreslått utformet så mener vi at man kun setter en liten brems på spredningen nordover, samt mister kontroll på spredning av SAV 2 sørover. Opprettelse av buffersone mener vi vil virke mot forskriftens hensikt. En virkningsfull PD-forvaltning er avhengig av en kompensasjonsordning i overvåkningssonen. Næringen må innse hvilken trussel PD faktisk har for eksporten og de fiskevelferdsmessige utfordringene sykdommen innebærer og ta ansvar for at en slik ordning kommer på plass. Slik det har fungert frem til i dag så har kortvarige økonomiske hensyn fått komme først i PD-bekjempelsen, noe vi mener er grunnleggende feil av hensyn til fiskevelferden. PD er faktisk i dag en av få sykdommer som vi har reell mulighet til å hindre spredningen av, samt redusere forekomsten i endemiske områder siden SAV så langt ikke ser ut til å ha et reservoar utenom fiskeoppdrett. Vi er ikke engstelige for at en kompensasjonsordning kan bli en sovepute i overvåkningssonen siden forsvarlighetsprinsippet for drift må ligge i bunn og det sannsynligvis ikke vil bli snakk om 100 % dekning, men det vil være et avgjørende bidrag for å ta kampen.

Vi mener at Buholmsråsa/Skjemta i Flatanger må fortsatt stå som PD-grense. En buffersone vil etter vår mening kun innebære en liten utsettelse av videre spredning og er ikke en strategi vi støtter. Forslaget om at infisert fisk som ikke har PD-relatert dødelighet skal kunne få stå i en buffersone, taler mot sin hensikt da det er godt dokumentert at virusutskillelsen er høyest før klinikk og dødelighet oppstår. Det er gjentatte ganger vist at mengde PD-virus i fisk er høyest før registrert klinikk og dødelighet. Følgelig er faren for spredning av PD viruset fra infisert fisk størst nettopp da. Dette er et paradoks med tanke på å skulle hindre smittespredning basert på bruk av dødelighet som indikator på om det er smittefare eller ikke. Når man har kommet til det stadiet at fisken dør av PD, har smittepresset til omgivelsen vart i lengre tid allerede. Etter at Hustadvika ble opphevet som PD grense

www.tekna.no

Org.nr.: 971 420 782
MVA

for SAV 2 i 2012 gikk det forholdsvis kort tid før tilnærmet hele Sør-Trøndelag var nedsmittet. Selv med «stamping out» strategi ved PD påvisning i Finnmark var det også der tendenser til lokale epidemier med PD.

I stedet for buffersone mener vi man må satse på branngater uten fisk og gjøre denne så robust som mulig og regulere alt som går over denne. Denne branngaten bør utvides i grenseområdet mellom produksjonsområde 6 og 7, men mulig branngaten kan smales noe inn ved etablering av en buffersone i område 6 i tillegg. Vi mener dessuten at det å legge en buffersone i område 7 innebærer å presse PD-grensen nordover og at dette er å gå baklengs når man prøver å bekjempe en spredning. Flytting av smittet fisk er også smittemessig en dårlig strategi og innebærer etter vår mening altfor stor risiko for spredning og etablering av smitte. Slik det er i dag så tar håndteringsprosessen fra bekreftet mistanke veldig lang tid. Derfor er det nødvendig at man i overvåkningssoner og eventuelt «buffersoner» har helt klare regler å forholde seg til for å unngå lang aksjonstid og ulik forvaltning. Tidsaspektet er avgjørende for å redusere smitterisikoen til et minimum. Kompensasjonsordning er etter vår mening et mer viktig og riktig tiltak i tilfellene av påvisning i overvåkningssonen.

Generelt mener vi at det er knyttet for høy risiko knyttet til flytting av fisk etter sjøsetting. Siden målet er å begrense og hindre PD-smitten så bør det heller ikke være mulighet for å la smittet fisk stå frem til slakt i Nord-Trøndelag, her bør det være stamping out. Vi opplever at en av de største svakhetene ved dagens regelverk knyttet til fiskesykdommer er at branngater og produksjonssoner ikke er nedfelt i regelverket slik at det er åpning for flytting av smittet fisk.

Nord-Norge vil etter planen være selvforsynt med smolt om et par års tid. Det er derfor også ekstra viktig at man ikke ødelegger den produksjonen man nå bygger opp i nord med å risikere innførsel av PD i nord med smolttransporter. Smolttransporter mellom produksjonssoner vet vi innebærer en klar risiko for spredning av sykdom og man bør komme til en ordening der det ikke fraktes fisk over branngater og minst mulig mellom produksjonssoner. Vi foreslår derfor at det ikke skal være lov til å frakte smolt over grensen ved Stadt og fra sør om Skjemta og nordover. Et minimum bør være å ikke flytte smolt sør for SAV 2-området (Stadt) og nordover.

I forskriften legges det i hovedsak opp til å ikke skille på SAV 2 og 3. Vi mener fortsatt at det er veldig viktig å skille på disse subtypeene fordi vi ikke vet hva en blanding av disse to vil føre til på sikt. En økning i antall påvisninger øker sjansen for mutasjoner, også til mer virulente former. Derfor mener vi at alle PD-påvisninger skal subtypes og at SAV 2-positiv fisk bør slaktes ut fra Stadt og sørover samt i overvåkningssone og SAV 3 fra Stadt og nordover. Vi er klar over at dette er vanskelig forvaltningsmessig pga slakteristruktur, men dette er en teknisk ting som er mulig å løse hvis man må. Det er også viktig å videreføre strategien med forbud mot transport av slaktefisk over Hustadvika, men vi mener denne grensen må flyttes til Stadt. Transport av smolt og slaktefisk mellom produksjonssoner i endemisk sone bør generelt unngås, og kun unntaksvis dispensereres fra hvis utføring med lukket transport kan dokumenteres.

Krav til screening mener vi må stå i stil til handlingsrommet. Dette innebærer da at det må være gode rutiner for screening i overvåkningssone, men at det sannsynligvis er godt å videreføre kravene til screening som nå er i endemisk SAV 2-område, og da også i endemisk område for SAV 3. Det vil si pålegg om månedlig screening frem til positiv prøve og deretter forbud om flytting av fisk, bruk av ventemerde osv.

Med hensyn til vaksinerings så mener vi at dette kan være et viktig hjelpemiddel oppstrøms for PD-sonen samt i PD-sonen. Vi ønsker at det er mulighet for pålegg om vaksinerings mot PD når dette vurderes som faglig tilrådelig. Generelt er effekten av en vaksine mot smittsomme sykdommer avhengig av hvor stor andel av populasjonen som vaksineres og effekten av en vaksine med marginal effekt kan økes ved å øke andelen av populasjonen som vaksineres. På generell basis er vaksinasjon mot smittsomme sykdommer et viktig bidrag til bekjempelse sammen med andre tiltak. Over år ser vi at det i områder med god populasjonsbeskyttelse og praktisering av all-in all-out, tar lengre tid før PD-smitten reetablerer seg. På sikt vil en utvidelse av slik strategi føre til reduksjon av det totale smittepresset. Vaksinerings bør også gjelde i en eventuell buffersone hvis faglig tilrådelig og da være en klar regel. Vi er også uenig i forslaget om at man skal ha anledning til å kunne la positiv fisk stå hvis den er vaksinert. En påvisning bør behandles som en påvisning uansett slik at ikke vaksinerings kan brukes som en sovepute relatert til andre nødvendige tiltak.

Oppsummering.

Tekna ønsker å styrke barrieren mellom PD-sonen og overvåkningssonen ved å:

- a. Gjøre branngangen bredere gjennom å flytte de lokaliteter som i dag ligger nærmest «branngangen» både sør og nord for endemisk PD-grense.
- b. Øke biosikkerheten i forhold til aktivitet over branngangen:
 - i. Slaktefisktransport
 - ii. Smolttransport
 - iii. Forflytning av utstyr
- c. Fortløpende faglig vurdering av vaksinerings oppstrøms for branngangen
- d. Stamping out ved påvisning i overvåkningssonen
- e. Ikke skille forvaltning av ulike subtyper PD-virus
- f. Kompensasjonsordning
- g. Pålagt overvåkning

Tekna er uenig i virkeområdet for forskriften da det ikke foreligger kunnskap om konsekvenser hvis SAV 2 får anledning til spredning i SAV 3-området. Vi mener føre-var-prinsippet for fiskevelferden bør tas i bruk her da vi ikke vet utfallet ved blandingsinfeksjoner av subtypene samt en økning i risiko for mutasjoner ved økning i antall påvisninger. Vi støtter heller ikke forslaget om å etablere en buffersone i område 7 da dette vil virke mot forskriftens hensikt med å bekjempe videre spredning nordover.

- a. Slakte fisk med påvist smitte i overvåkningssone (inkludert Nord-Trøndelag)

- b. Opprette egen PD sone for SAV 2 fra Stadt til fylkesgrense ved Skjemta/Buholmsråsa (Flatanger) der evt. SAV 3-påvisninger slaktes ut/destrueres. Krav om overvåkning som i dag og typing av virus.
- c. Opprette egen PD sone for SAV 3 (Sør for Stadt) der evt. SAV 2-påvisninger slaktes ut/destrueres. Krav om overvåkning som det gjøres i endemisk SAV 2-område i dag og typing av virus.

Vi mener det er behov for at forskriften i større grad skiller på SAV 2 og SAV 3. Vi ønsker stopp av SAV 3 ved Stadt og ønsker ikke å spre SAV 2 nord eller sør om endemisk område for SAV 2. Langsiktig ambisjon må være å fjerne SAV 2 fra Sør-Trøndelag og da må man begynne å jobbe sørfra med å redusere smitten (jobbe med strømmen). Anbefalingen om et skille på SAV 2- og SAV 3-områder innebærer da etablering av en branngate mellom disse områdene med samme begrensninger av transport av fisk og utstyr over denne som branngangen ved Skjemta.

Tiltak i PD-sonen:

- a. Opprettelse av branngate ved Stadt og flytte lokaliteter som ligger nærmest branngangen
- b. Skille på SAV 2- og SAV 3-område ved Stadt
- c. Øke biosikkerheten i forhold til aktivitet over branngangen mellom SAV 2- og SAV 3-området
 - i. Slaktefisktransport
 - ii. Smolttransport
 - iii. Forflytning av utstyr
- d. Overvåkning etter prinsipp i Sør-Trøndelag/SAV 2-område
- e. Fortløpende faglig vurdering av vaksinerings

Med vennlig hilsen

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening

Ivar Horneland Kristensen
Generalsekretær